

Lea Fatur:

Graščak in kmet.

Kmet je šel iz sejma pa je srečal svojega graščaka. Bilo je v časih, ko je bil kmet še graščakom podložen. Graščak kmeta vpraša: »Je bil velik sejm?«

»Nisem ga meril,« odgovori kmet. Graščak mu pojasnjuje: »Jaz mislim, če je bilo na sejmu dosti ljudi.«

»Nisem jih štel,« se je otresel kmet. Graščak se je smejal: »Ti si res brihten! Zato pa pridi jutri o polenajstih v grad k meni na kosilo.«

»Pridem, hvala lepa za čast,« je pozdravil kmet in šel svojo pot naprej. Doma je pa povedal svoji ženi, kako je odgovarjal graščaku. Žena je začela tarnati: »Izgubljeni smo! Kaj bo naredil iz tebe gospod!«

»Krvave klobase,« se je zarezal mož in se spravil v posteljo, potegnil odejo čez glavo in pustil ženo, naj stoče. Žena je premišljevala, kako bi utolažila užaljenega gospoda graščaka. Naročila je zjutraj sinu, naj ulovi lepega, velikega zajca. Zbudila je potem moža zgodaj in ga učila, kako naj se graščaku pokloni in kako naj prosi odpuščanja za besede, ki jih je govorilo vino.

Mož je poslušal, a ni slušal žene. Skril je zajca pod plašč in hajd v grad.

Graščak je v bil v stolpu in je gledal, kdaj pride prebrihtni kmet. Ko ga je zagledal, je dal pasjemu hlapcu znamenje, naj izpusti pse.

Kmet je šel ravno po mostu preko grajskega jarka, ko so prileteli psi nadenj. Urno izpusti zajca, zajec v njive in preko njiv pred gradom — psi pa za njim, hlapci za psi.

Kmet pa je šel meni nič tebi nič v obednico, se malo poklonil in sel k mizi. Prinesli so juho. Kmetu pa niso dali žlice. Graščak je pojedel svojo juho slastno in rekel: »Bedak, kdor svoje juhe ne pojé!«

Kmet je namočil kruh v juho, jo posrebal iz kruha, namočil kruh spet, na koncu pa pojedel kruh in rekel: »Bedak, kdor svoje žlice ne pojé!«

Prinesli so ribe. Ena je bila velika, druga pa majhna. Sluga je postavil krožnik tako, da je bila velika riba pred graščakom. Kmet je pa krožnik zasukal tako, da je prišla velika riba pred njega. Graščak jo je spet zasukal. Nazadnje natakne kmet malo ribo na vilice in jo drži k ušesu.

»Kaj pa pomeni to?« ga vpraša graščak.

»Moj oče je utonil v vašem ribniku, pa sem ribo vprašal, če kaj ve o tem.«

»In kaj je rekla?« se je zabaval graščak.

»Pravi, da je premlada, da bi kaj vedela, ampak ona velika pa da gotovo kaj ve.«

»Pa povprašaj veliko,« dovoli graščak. Kmet jo natakne na vilice in drži časek k ušesu — nakrat ji pa odgrizne glavo. Graščak skoči:

»Kaka predrznost je to?«

»Vprašal sem ribo po svojem očetu, pa je rekla, da ga je ona požrla. In zato bom jaz njo.«

Kmet je pojedel lepo ribo. Na to mu pravi graščak: »Stopi v klet po vino.«

Naročil je pa hlapcem v kleti, naj kmeta dobro pretepejo, ko pride po vino. Kmet je pa opazil šibe v kotu in je uganil, da je imela žena prav, ko ga je svarila. Skoči brž k prvemu sodu in mu izdere pipo, na to k drugemu. Hlapca skočita brž — namesto po palici — k sodu in tiščita palce v luknjo, cepetata in vpijeta, da bi prišel kdo na pomoč. Kmet pa vzame palico in začne opletati hlapca, ki zdaj še bolj vpijeta. Graščak misli, da vpije kmet na pomagaj pa tolče po stropu: »Le dajta ga!« Pa mlati kmet še bolj, dokler mu ne omahne roka. Potem vzame boh slanine, klobase in gnjati — kar ni bilo prav — pa se zavije v svoj plašč. Upognjen pod težkim bremenom komaj sopiha iz gradu. Graščak pa misli, da sta ga hlapca tako zdelala, in zakliče za njim:

»No kmet, ali imaš zadosti?«

»Hvala, žlahtni gospod,« odgovori kmet. »Še malo pšenice, pa bova imela z ženo dovolj za zimo.«

J. E. Bogomil:

Deset vprašanj.

3. O čem se najrajši pogovarjate?

Slišite — kaj pravite — kaj bi vi storili, če bi kateri-krat hipoma stopil pred vas sam Gospod Jezus Kristus, kakor je prvo Veliko noč stopil pred učenca, ki sta šla v Emavs, pa ju je vprašal: »Kakšni so ti pogovori, ki jih imata med seboj?«